

Hulpmiddel opvoedkwadrant

Jeugdhulpregio Friesland

Versie: november 2023

Hulpmiddel Opvoedkwadrant

Met dit hulpmiddel kun je als verwijzer een inschatting maken in welk kwadrant de problematiek thuishoort. Dit doe je door bij iedere vraag een keuze te maken; je vinkt één van de vier opties aan. Na het invullen tel je op hoe vaak je vragen, spanning, nood of crisis hebt gescoord. Deze score weeg je onderaan het formulier en daarbij geef je een onderbouwing.

Let op: het is nooit zwart-wit in een casus. Kies de optie die het meest passend lijkt. Komt er in de uiteindelijke score evenveel spanning als nood naar voren? Onderbouw dan waar jij denkt dat het gezin behoefte aan heeft qua ondersteuning. En wat het meest passend is.

Op welk leefgebied ervaart het kind/opvoeder(s) problemen?

(Meerdere antwoorden mogelijk)

- Thuis
- Op school
- Vrije tijd - op straat

Wat is de mate waarin de problemen voorkomen?

- v. weinig tot geen
- s. regelmatig
- n. aaneenschakeling van
- c. acuut

Hoe ontwikkelt het kind zich?

- v. normaal
- s. er zijn vragen over de ontwikkeling (psychisch of gedrag)
- n. het kind laat gedrag zien wat afwijkt van de normale ontwikkeling
- c. kind is gevaar voor zichzelf of de ander

Hoe wordt de opvoeding ervaren?

- v. vragen die er over de opvoeding zijn, zijn naar tevredenheid op te lossen
- s. opvoeding van kind wordt vaak als moeilijk ervaren - er is mogelijk chronische opvoedstress - opvoedingsvragen zijn niet soepel oplosbaar, er is sprake van beginnende problematiek
- n. de relatie tussen kind en opvoeder(s) is ernstig verstoord - opvoedingsproblemen zijn hardnekkig en complex
- c. opvoedingsproblemen worden acuut en escaleren in een snel tempo

Hoe voelt de opvoeder zich?

- v. de opvoeder(s) voelt(en) zich competent
- s. de opvoeder(s) voelt(en) zich onzeker of niet competent
- n. de opvoeder voelt zich machteloos en incompetent en de situatie lijkt onoplosbaar - de opvoeder loopt vast in de opvoeding
- c. de opvoeder(s) kan/kunnen het niet meer aan en geven het op; ze voelen zich (tijdelijk) niet meer competent

Wat kan het netwerk betekenen voor het gezin?

- v. er is voldoende steun uit eigen netwerk
- s. er is maar af en toe steun uit eigen netwerk
- n. het netwerk rond het gezin werkt niet (meer) of is onvoldoende
- c. steun vanuit het netwerk is onvoldoende - er is direct behoefte aan intensieve ondersteuning of behandeling

Wat is de draagkracht-draaglast verhouding van ouders?

- v. in balans
- s. raakt soms uit balans
- n. (ernstig) verstoord
- c. acuut ernstig in disbalans

Wie kan de regie voeren?

- v. opvoeder(s)/kind
- s. bij voorkeur opvoeder(s)/kind, kortdurende ondersteuning kan gewenst zijn
- n. bij een specialist (behandeling)
- c. bij een specialist (spoedhulp)

Tel op hoe vaak je vragen, spanning, nood of crisis hebt gescoord:

	(Opvoedings) Vragen	(Opvoedings) Spanning	(Opvoedings) Nood	(Opvoedings) Crisis
Aantal keer				

Conclusie:

Er is sprake van opvoedings- *vragen / spanning / nood / crisis* omdat uit de afweging blijkt dat...

Komen 2 kwadranten (bijna) even vaak voor?

Maak dan voor jezelf de afweging welk kwadrant het meest passend is.

Voorbeeldcasus per kwadrant

Opvoedvraag:

Ouders trekken aan de bel bij de huisarts. Zij ervaren slaapproblemen bij hun zoon Damian van 2 jaar oud. Nadat het een tijdje wel is goed gegaan, slaapt hij de laatste tijd erg slecht. Hij is veel wakker en het kost ouders veel tijd om hem naar bed te krijgen. Ouders geven aan het zo niet te trekken en wil erg graag hulp om het proces met naar bed gaan weer goed te laten verlopen.

Ouders voelen zich over het algemeen competent in hun opvoeding en de draagkracht-/draaglastverhouding is in balans. Maar ze hebben wel onzekerheden en willen hun vragen hierover graag delen.

Ze hebben een goed netwerk, maar zouden deze vraag graag met een professional willen bespreken en informatie willen ontvangen. Hier is sprake van een eenvoudige opvoedvraag, waarvoor de ouders terecht kunnen bij de GGD.

Opvoedspanning:

Marieke van 14 jaar oud kan moeilijk omgaan met de ziekte van haar moeder. Zij wordt door de politie gevonden wanneer zij op een brug staat en aangeeft hier van af te willen springen. De politie schakelt Spoed4Jeugd en vraagt om een spoedbeoordeling door de GGZ.

De GGZ maakt een beoordeling en komt tot de conclusie dat er geen sprake is van suïcidaliteit. Omdat de situatie voor iedereen wel heftig was, wordt er kortdurend IHT ingezet, waarna het gezin gezamenlijk verder kan. De GGZ adviseert enkelvoudige therapie als creatieve therapie voor Marieke als vervolg en meldt haar aan bij het gebiedsteam. Verdere hulp is niet nodig, ook niet voor het gezin.

In eerste instantie leek er sprake te zijn van een (opvoed)crisis. Echter blijkt er na de kortdurende inzet van IHT toch sprake te zijn van opvoedspanning. Door de ziekte van moeder, twijfelen ouders soms aan hun eigen competenties, maar dit is snel omgebogen. Dochter kan hier minder goed mee omgaan, waardoor zij soms in de knel komt en het gezin soms uit balans raakt.

Zij en ouders wensen dat dochter met een professional kan praten over de situatie thuis.

Opvoednood:

Ouders en de peuterspeelzaal trekken aan de bel. Zoon Kian van 3 jaar lijkt zich niet te ontwikkelen als andere kinderen. Hij heeft ruzie met andere kinderen en de peuterspeelzaal geeft aan te zien dat hij achterloopt in ontwikkeling, met name de spraak-taalontwikkeling en cognitieve ontwikkeling. De peuterspeelzaal heeft dit met ouders besproken en moeder geeft aan de signalen te herkennen.

Moeder geeft in de intake aan het thuis ook heel moeilijk te vinden met Kian. Hij ontwikkelt zich anders dan zijn broer, maar moeder kan moeilijk benoemen wat anders is.

Ze heeft het gevoel dat hij haar niet begrijpt, waardoor hij vaak driftbuien heeft. Moeder is overbelast en brengt Kian vaak naar haar moeder. Maar door ziekte van oma (moeders zijde), kan dit niet meer. Moeder is overbelast geeft ze aan.

Het gevoel van competentie bij moeder is verdwenen. Ze kan niet meer terugvallen op haar eigen kennis en ervaring in de opvoeding. Daarnaast lijkt er sprake van ontwikkelingsproblematiek bij Kian, waardoor het meedoen op school en thuis verstoord raakt. Er is sprake van een disbalans en in de verhouding draagkracht/draaglast en het netwerk kan het gezin hierbij onvoldoende ondersteunen.

Het is van belang dat er zicht komt op de ontwikkeling van Kian en moeder aan de hand daarvan specialistische opvoedondersteuning krijgt.

Opvoedcrisis:

Veilig Thuis krijgt een zorgmelding van de politie. In het kader van de Friese Aanpak Huiselijk Geweld (FAHG) wordt deze zorgmelding doorgeleid naar het gebiedsteam. In de zorgmelding worden zorgen geuit door de politie over fysiek geweld tussen vader en dochter.

Tijdens de intake bevestigen vader en dochter de zorgen. Zij hebben regelmatig ruzie, wat soms leidt tot fysiek geweld. Er blijken meer zorgen te zijn: er is sprake van schoolverzuim, dochter is slachtoffer geweest van seksueel misbruik door een vriend van ouders. Vader geeft zichzelf daarvan de schuld, waardoor hij meer is gaan drinken dan hij wil. Wanneer hij alcohol op heeft, zoekt hij juist het contact met dochter.

Door alle gebeurtenissen zijn ouders zich machteloos en incompetent gaan voelen. De draagkracht-/draaglastverhouding is uit balans. De opvoedproblematiek is complex en hardnekkig, waarbij er sprake is van onveiligheid. En problemen bij dochter maakt dat zij uitvalt op school.

Het gezin heeft behoefte aan intensieve opvoedondersteuning, waarbij zowel het hele systeem als dochter individueel meegenomen wordt. Omdat de veiligheid in het geding is, is het van belang dat het gebiedsteam procesregie op zich neemt.

